

ಹೆಚ್ಚಿನ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಈ ಜಲನಿಧಿಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಕಾಡಾರಿನ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳದು ಉತ್ತೇಜಕ ಉದಾಹರಣೆ.

ಮದಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಜರು ಎಂಥ ಸೂಕ್ತ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬ ಅರಿವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕು. ಇಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಮಳೆನೀರು ಹರಿದಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಜಾಗವಿಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆ ಬೇರೆಲ್ಲಿಗೋ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಊರಿಗೇ ನೀರಿಂಗಿಸಿಕೊಡಬಲ್ಲ ಮದಗಳ ಹೂಳು ಎತ್ತಿದರೆ ಸಾಕು, ಊರಲ್ಲಿ ಜಲಸಂತ್ಯಕ್ತಿ ಗ್ಯಾರಂಟಿ.

ಬಡಾಬೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ ಬೇಳೂರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ 'ಹೂಳು ಹರಾಜು' ಉಪಾಯ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅದೇ ಗ್ರಾಮದ ಮೊಗೆಬೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇಪ್ಪತ್ತು ಎಕರೆ ಯಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾದ ಈ ಮದಗೆ ಇಂದು ಪೂರ್ತಿ ಹೂಳು ತುಂಬಿ ಬಟಾಬಯಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲೂ ಹೂಳು ಹರಾಜಿಗೆ ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಹರಾಜು ನಡೆದು ಹೂಳೆತ್ತುವ ಕಾಮಗಾರಿ ಶುರುವಾಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಊರ ಮಹನೀಯರೊಬ್ಬರಿಂದ ತೀವ್ರ ವಿರೋಧ. 'ಇದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ಕರೆದ ಗ್ರಾಮಸಭೆಯಲ್ಲಿ 'ಮದಕದ ಹೂಳೆತ್ತಿದರೆ ಊರೇ ಭಸ್ಮವಾದೀತು' ಎಂಬ ವಿಚಿತ್ರ ವಾದಕ್ಕೆ ಬಲ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡರು' ಎಂದು ಬೇಸರಿಸುತ್ತಾರೆ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಕರುಣಾಕರ ಶೆಟ್ಟಿ.

ಕೃಷಿಭೂಮಿಯಲ್ಲೊಂದು ಹೊಸ ಮದಗೆ

ಮದಗಳ ತತ್ವ ಅರಿತುಕೊಂಡರೆ ಜನ ಅದರ ಉಪಯೋಗ ಹೇಗೆ ಪಡೆಯಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಶಂಭುಶಂಕರ ರಾವ್ (62) ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೆಗ್ಗಂಜಿ ಪಂಚಾಯತಿಯ, ಮಂದಾರ್ತಿಯ ಬಳಿಯ ಕಲ್ಲು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಕೃಷಿಕರು. ಮದಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಕನಸು ಅವರಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಇತ್ತಂತೆ. ಅವರ ಆಸೆಗೆ ಕುಮ್ಮಕ್ಕು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಹಿಂದೆ ನೆರೆಯ ಕೃಷಿಕರು ಭತ್ತದ ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಇಂಗದ ಓಡುವ ಮಳೆನೀರಿನ ಜಾಣ ಬಳಕೆ. ಬೇಕಾಗಿ ಬಂದರೆ ಅವರು

ತಮ್ಮ 10-15 ಎಕರೆ ಗದ್ದೆಗೆ ಸನಿಹದ ಗುಡ್ಡದ ಮಳೆನೀರನ್ನು 'ತೋಡು' ಮಾಡಿ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ರಾವ್ ತಮ್ಮ ಜಮೀನಿನ ಎತ್ತರದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮದಗೆ ತೋಡಿಸಹೊರಟರು. ಮೇಲಿನಿಂದ ಸುಮಾರು 50 ಎಕರೆಯ ನೀರನ್ನು ಈ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಇಂಗಿಸಲು ಇವರು ಮೊದಲು ನೆಲ ಸಮತಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಿದರು. ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸುವ ಮೊದಲು, ಆ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಜೇಜಿಬಿಯಿಂದ ಎರಡು ಬಕೆಟ್ ಮಣ್ಣು ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿದ್ದರು. ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ, ಮರುದಿನ ನೀರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು! ಅದೂ ಬೇಸಿಗೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ!

ರಾವ್ ಚುರುಕಾದರು. ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೇ ಮಣ್ಣು ತೋಡಿದಾಗ ಒಳ್ಳೆಯ ಮದಗೆ ಆಯಿತು. ಅದೀಗ ಕೊನೆವರೆಗೂ ನೀರು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ತೋಡಿಸಿದ ಕೊಳವೆಬಾವಿಯ ಉಪಯೋಗ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿದೆ. ಅಡಿಕೆ ತೋಟಕ್ಕೂ ರಾವ್ ಹನಿ ನೀರಾವರಿಯ ಮೂಲಕವೇ ನೀರುಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಚ್ಚರದ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ, ಇವರಿಗೆ ಕರಿಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬಿಸಿದ ಗೇರುಮರಕ್ಕೂ ನೀರು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

ನಿಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನಿಂದ ಇಳಿದೋಡುವ ಧಾರಾಳ ಮಳೆನೀರು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಡುವ ಜಾಗ ಇದೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳಿ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಖಾಸಗಿಯಾಗಿಯೂ ಚಿಕ್ಕ ಮದಗೆ ಮಾಡಿ ನೀವು ನೀರಿನ ತಲೆನೋವು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದು ಶಂಭುಶಂಕರ ರಾವ್ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ ಮಹತ್ವದ ಸಂದೇಶ.

ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಸಮೀಕ್ಷಾ ವರದಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮಂಡಳಿ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ವ್ಯಾಪಕ ವರದಿ ತಯಾರಿಸಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲೇ ಇಂಥ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆದಂತಿಲ್ಲ. ಈ ವರದಿ ಈ ಜಲಾಶಯಗಳ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಕ್ರಮಗಳ ಕುರಿತು ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಸಂಸ್ಥೆಯ ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಶೋಧಕ ಡಾ. ಯು.ಟಿ. ವಿಜಯ್ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ, 'ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಎರಡು ವರ್ಷ ಬೇಕಾಯಿತು. ಅಧ್ಯಯನ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನಾವು ಈ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜಲಮೂಲಗಳನ್ನು ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಕುಂಟೆ, ಕಟ್ಟಿ, ಗೋಕಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟು ಇರುವ ಜಲಾಶಯ ಕಲ್ಯಾಣಿ - ಹೀಗೆ'. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವರದಿಯನ್ನವರು ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತುಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿರುವ (ಉಡುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಕಳ) ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಕುಂಟೆ, ಕಟ್ಟಿ, ಗೋಕಟ್ಟಿಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ 388. ವರದಿಯಲ್ಲಿರುವ, 'ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜಲಸಂಗ್ರಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣಿಗಳು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಶೇ. 60 ಇವೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮದಗೆ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವರ್ಗವನ್ನು ಇವರು ದಾಖಲಿಸಿಲ್ಲ. ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಮದಗಳೆಂದು ಕುಂಟೆ, ಗೋಕಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ.

ದಗಳ ಹೂಳೆತ್ತುಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇ?

ತಮ್ಮ ಹಿತ್ತಿಲ್ಲೇ ನೀರಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮದ್ದು ಇದೆ ಎನ್ನುವುದು ಇನ್ನೂ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನರ ಮನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ. ದೂರದಿಂದ ಬರುವ, ನೇರ ಕಾಣಬಲ್ಲ ವಾರಾಹಿಯ ನೀರು ಮಾಡುವ ಮೋಡಿಯನ್ನು ಇವರ ಮೇಲೆ ಹಾಳುಬಿದ್ದ ಮದಗಳೆಂದು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇವು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ, ಈಗಿನ ಪೀಳಿಗೆಗಳಿಗೆ, ಒಳಗಣ್ಣು ಮಾತ್ರ ಕಾಣಬಹುದಾದ ಜಲನಿಧಿಗಳು? ಊರ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಈ ಕಡೆ ಒಲವು ಹರಿಸಬೇಕಾದರೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಬಾಕ್ಸ್ ಓಡಿ) ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ.

ಪಾರಂಜವ್ಯಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಸರಕಾರ, ಪಂಚಾಯತುಗಳ ಕೆಲಸ ಎಂದೇ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿರುವವರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು. ಈ ಮನೋಭಾವ ಬದಲಿಸಿ, ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರು ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯುಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಾಡಾರಿನ ಕಿರುಮದಗಳೆಲ್ಲ ಉದಾಹರಣೆ ನೋಡಿ. ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಲೀಟರ್ ನೀರು ಹಿಡಿಸುವಷ್ಟು ಹೂಳು ಹೊರಹೋದರೂ ಸುತ್ತಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನೀರನೆಯ್ದಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ.

ಮೊದಲು ಮನದ ಹೂಳು ಕಳೆದು ಮದಗೆ, ಕೆರೆಗಳನ್ನೂ ಕಳೆಯಲು ಇಲ್ಲಿನ ಜನಸಮುದಾಯ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕಿದೆ. ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ಫಲ ಮರುವರ್ಷವೇ ಊರಿಗೆ ಸಿಗಬಹುದು ಎಂದು ನಂಬಲು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅದು ಕಾಲ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ವಿಶ್ವಾಸ.

22 ಎಕರೆಯ ಮೊಗೆಬೆಟ್ಟು ಮದಗೆ - ಬಟಾಬಯಲು

